

Un adendum explicativ la analiza: Mapamondul actual și cultura generală

După ce am trimis mai multor prieteni o copie a analizei:

“Mapamondul actual și cultura generală”

și textul acesteia a fost publicat, prin amabilitatea Doamnei Getta Neumann, am primit câteva, - nu prea multe - păreri din partea acelorora, care și-au luat osteneala să o citească.

Unul dintre cititori, de care mă leagă o prietenie de aproape opt decenii și cel cu care dezbaterem aproape zilnic, în mod critic, problemele actuale ale omenirii, mi-a spus deschis că nu înțelege ce intenție am avut scriind aceste rânduri. El a citit lucrarea, dar nu a înțeles ce vreau să scot în evidență. În cursul unui lung schimb de păreri a rezultat că fiecare dintre noi înțelege altceva prin “cultura generală” amintită, și aceasta a fost motivul discordiei.

M-am simțit nu numai îndreptățit ci și obligat să încep o investigație documentată. Folosind documente aflate la îndemână și consultând imensul bagaj de informații ale internetului, am încercat să obțin o definiție unitară și acceptabilă a acestei noțiuni, respectiv să lămuresc ce se înțelege prin această denumire. Investigațiile întreprinse au scos în evidență faptul că nu numai noi, partenerii de discuție, nu putem cădea de acord, problema pare în mare măsură neelucidată. O definiție clară și univocă prezentată cu responsabilitatea cuvenită, n-am fost în măsură să o găsim. Deși noțiunea de cultură generală apare în limbile de largă circulație sub forma: Allgemeine Kultur, culture générale, general culture, általános kultúra, aceste denumiri nu coincid nici cu cele acordate în unele dicționare ca: Allgemeine Bildung, education respectiv enseignement général, general education, általános oktatás) lipsește o definiție unitară care corespunde noțiunii în sine. De remarcat este faptul că, denumirea consacrată în limba maghiară “általános műveltség” nu se traduce în nici una din celelalte limbi - cuvântului “műveltség” doar în limba germană îi corespunde “Bildung” - dar nu are echivalent în celelalte limbi cunoscute. Echivalarea acestei denimiri cu noțiunea de “cultură” pare să nu fie indicată.

Chiar lipsa unei definiții clare a noțiunii “cultură” conduce des la confundarea acesteia cu “educația”, ceea însă, ce nu pare să fie corect. Căutând să mă strecor prin acest labirint de noțiuni, am încercat să le definesc după o apreciere personală.

Sub **educație** înțeleg un proces didactic prin care se transmit încă din tinerețe în timpul școlarizării celor încă neinițiați informații din diverse domenii ale vieții - limbă, literatură, muzică, arte, geografie, istorie, științe naturale, matematică, aspecte sociale, etc - informații considerate a fi necesare individului în activitatea sa din cursul vieții. Acest proces de natură calitativă are doar limite dictate de capacitatea intelectuală a individului, de memorie, de care cei care educă trebuie să țină seamă..

Denumirea **cultură**, sau mai corect **cunoașterea universală** (Wissen, le savoir, knowledge, tudás) are un caracter cantitativ și cuprinde totalitatea cunoștințelor de care dispune societatea umană la un moment dat. Această cantitate este în permanentă creștere, nefiind limitată.

Cultura generală este doar o parte a culturii, respectiv a cunoașterii, aceea care s-a însușit în perioada școlarizării și care permite orientarea **omului cult** în mai toate problemele cu care se confruntă în viața de toate zilele.

Cele trei noțiuni trebuie considerate cu particularitățile lor și felul cum acestea se înlănțuiesc între ele.

Educație este procesul a cărui desfășurare este reglementat prin legile fiecărei comunități (stat) în parte și reflectă particularitățile impuse de stadiul de dezvoltare al acestei comunități. Este supusă dezvoltării sociale și culturale, ca atare are un caracter local, totodată evolutiv și reflectă totodată nivelul actual de dezvoltare a statului respectiv.

Cultura cuprinde tezaurul cunoașterii integrale a întregii societăți umane, din toate domeniile de activitate ale acesteia. Integrarea nu este limitată la anumite domenii sau categorii, se consideră a fi atotcuprinzătoare. Sistematizarea evidenței pe domenii apare necesară, pentru înlesnirea identificării și documentării. Aflându-se în permanentă evoluție, realizarea unei evidențe atotcuprinzătoare, exhaustive, pare să nu fie posibilă, deși necesitatea ei apare a fi evidentă. Nu încapă îndoială, imensitatea informațiilor face imposibilă cunoașterea integrală a acestora din partea unor persoane, chiar dacă aceste informații se restrâng doar la un anumit domeniu de specialitate rațional ales. Un ajutor pentru cunoașterea cât mai detaliată a informațiilor care apar importante la un moment dat, îl constituie existența unui extrem de bogat volum de documente aflate la îndemână, acumulate și actualizate în decurs de peste două și jumătate secole, de când, din inițiativa enciclopediștilor, a luat naștere lexicografia, o disciplină care a evoluat neîntrerupt. Acest tezaur de informații scrise a primit un ajutor incomparabil mai eficace prin existența și dezvoltarea continuă a informaticii.

Cultura generală considerată a fi doar o parte din **cultură**, cuprinde un volum de cunoștințe rațional limitat de capacitatea de memorie a individului. Această limitare arbitrară nu are caracter universal, diferă de la o regiune la alta și în funcție de nivelul de dezvoltare regional al civilizației. Însușirea acestei culturi generale, în perioada de formare intelectuală a tineretului, îi asigură orientarea în cursul vieții sale, putând astfel face față spontan, atunci când este chemat să dea dovada nivelului său de cultură. Din bagajul de cunoștințe obligatorii astăzi face parte și cunoașterea procedurilor informaticii, prin intermediul căreia devine posibilă o actualizare permanentă. Astfel în cazul ivirii unor aspecte noi, individul care dispune de cultură generală sub această formă, se poate afirma oricând, în orice situație ca fiind informat la nivelul cerințelor zilei. Un intelectual în secolul XXI pare rămas în urmă dacă se bazează doar pe cunoștințele dobândite cu multe decenii în urmă, dar prin actualizarea menționată a cunoștințelor sale, poate face față cerințelor, fără încărcarea peste limită a memoriei, procedeu care se dovedește a fi contraproductiv.

Alegerea judicioasă a volumului de informații pentru cultura generală constituie o problemă deosebit de complexă care cere o armonizare a ceea ce e necesar cu ceea ce se poate. Esențială devine delimitarea detaliilor, restrângerea volumului de informații doar la anumite date de bază. Evitarea detaliilor ne semnificative este calea care trebuie urmată. Câteva exemple orientative pot fi edificatoare în această privință.

- Numele Einstein este suficient să fie corelat cu noțiunea relativității. Faptul că nu a primit premiul Nobel (după cum se presupune) pentru această impresionantă descoperire, ci pentru realizări în domeniul opticii, poate fi considerat secundar și nu constituie o informație care trebuie inclusă neapărat în cultura generală.
- Despre Alexandru cel Mare este suficient să se cunoască activitatea sa războinică, cucerirea unei însemnate regiuni din estul Asiei. Faptul că a fost elevul lui Aristoteles este deja de importanță mai minoră.

· Numele lui Francois Arouet poate rămâne necunoscut, în schimb, numelui Voltaire, ales în timpul detenției sale în fortăreața Bastille, trebuie acordată atenția cuvenită unui geniu al literaturii și filozofiei din secolul XVIII.

· Cu Isac Newton în general este suficientă asocierea mărului căzut din pom, care - se zice - a condus la observarea și explicarea fenomenului gravitației. Poate fi neglijată importanța faptului că forța gravitațională este determinată și de patratul distanței dintre corpuri.

Această listă de exemple s-ar putea încă extinde nelimitat, dar consider că sunt suficiente pentru a scoate în evidență importanța limitării detaliilor.

Este deosebit de potrivit modul în care Voltaire, preocupat de documentare pentru studiul istoriei, din perioadei cuprinsă între domnia lui Carol cel Mare și Ludovic XIII, a considerat că, numai datele importante trebuie luate în seamă precizând textual: "Einzelheiten, die zu nichts führen, sind für die Geschichte, was Gepäck für eine Armee: „*impedimenta*“; wir müssen die Dinge im großen betrachten, gerade weil der menschliche Geist so klein ist und unter dem Gewicht der Einzelheiten zusammenbricht" *) (Detalii, care nu conduc nicăieri, sunt pentru istorie ca povara pentru armată: „*impedimenta*“; trebuie să privim obiectele în mare, tocmai pentru că spiritul (creierul) omului este atât de mic încât se prăbușește sub povara detaliilor).

Oricum, trebuie evitată confundarea noțiunilor de cunoștințe din domeniul culturii generale cu cele cu caracter de specialitate, necesare doar în anumite domenii și numai unor anumite persoane. În acest sens este edificatoare definiția noțiune cultură generală, din dicționarul Mackensen: Deutsches Wörterbuch, după care Allgemeine Bildung ist: **außerfachliches Wissen** (cunoștințe în afara domeniului de specialitate)..

Doresc să prezint un exemplu, privind felul în care m-am folosit eu de existența cunoștințelor de cultură generală dobândite în tinerețe. În cadrul numeroaselor călătorii întreprinse în interes de serviciu sau ca turist, printre altele, am avut ocazia să vizitez multe locuri din zona Atlanticului de Est și în mod special din zona Mării Mediterane. Pornind din Insulele Canare, prin Coasta Marocului (Casablanca) apoi Cadiz cu Sevilla, Malaga, Barcelona, Marsilia, Genova, Insulele Baleare, Malta, Corsica, Sicilia, Neapole, pe coasta adriatică Dubrovnic, Split, Rijeka, Veneția, apoi Olimp, Atena, Rhodos, Istanbul, Troia, Antalia, Creta, Cipru, Port Said și încheiend cu Alexandria, am putut constata - cu excepția Antaliei - toate aceste denumiri îmi erau cunoscute, le puteam oricând localiza, chiar fără ajutorul unei hărți. În acest fel am înțeles avantajul de a dispune de cultură generală, un mijloc de a mă orienta într-o lume cu care mă puteam simți a fi familiarizat. Îndată ce am constatat că în afara acestei zone familiarizate există numeroase alte pentru mine complet necunoscute, am început să mă îndoiesc că acele cunoștințe de care dispun ar fi îndestulătoare și am contemplat cum ar fi posibilă și în ce măsură completarea acestei lacune.

Aceste gânduri le-am exprimat în analiza menționată și am încercat să creionez o cale pe care am considerat-o a fi practicabilă în vederea reîmprospătării, în limite posibile și raționale, a cunoștințelor acumulate în tinerețe.

Ar constitui o satisfacție să aflu păreri, evident și critice, în privința acestui concept de natură personală, asupra unei probleme care privește însă întreaga intelectualitate.

*) Will Durant, Die Großen Denker, Lübe Verlag, 1987, S.270